UNDERVISNINGS MINISTERIET

Undervisningsbeskrivelse

Termin	August 2023- juni 2026
Institution	Gymnasiet HHX Skjern
Uddannelse	HHX
Fag og niveau	Virksomhedsøkonomi niv. A
Lærer(e)	Frits Andersen
Hold	HHX23A + HHX23B

DEL 1 Oversigt over gennemførte undervisningsforløb på HH1

Titel 1	Intro til virksomheden	10%
Titel 2	Virksomhedens økonomi	30%
Titel 3	Virksomhedens årsregnskab	30%
Titel 4	Økonomiske Analyser	30%

DEL 2 Oversigt over gennemførte undervisningsforløb på HH2

Titel 1	Virksomhedens samfundsansvar - CSR	25%
Titel 2	Økonomiske analyser (udvidet)	30%
Titel 3	Virksomhedens strategi	30%
Titel 4	Iværksætteri	15%

DEL 3 Oversigt over gennemførte undervisningsforløb på HH3

Titel 1	Virksomhedens logistik	30%
Titel 2	Aktivitetsoptimering	20%
Titel 3	Investering	20%

Oversigt over planlagte undervisningsforløb på HH3

Titel 4	Knappe ressourcer	25%
Titel 5	Finansiering, lån og rente	15%

Beskrivelse af det enkelte undervisningsforløb (1 skema for hvert forløb)
Retur til forside

Titel 1	Intro til virksomheden
Indhold	Kernelitteratur: Peder Vinther Emdal Hay, Henrik Frølich, Marianne Poulsen,Gitte Størup og Jeanette Hassing: "Virksomhedsøkonomi" (Læreplan 2017) Systime, 1. udgave. Kap. 2, 7 + artikler, internet og udleverede noter mm. Der er behandlet følgende områder: - Begrebet en virksomhed, - Formål med oprettelse af en virksomhed - Handels-, service- og produktionsvirksomheder og blandede virksomheder, herunder kendetegn - Distributionskæde, en gros- og detailvirksomhed - Virksomhedens idé, Hvilket behov dækker den? - Ejerformer, enkeltmandsvirksomheder, I/S, Aps, A/S, samt fordele og ulemper og ikke mindst hæftelsesform i de enkelte typer - Interessentmodellen Samt arbejdet med: - Virksomhedsportrætter ud fra hjemmesider, artikler mm.
Omfang	10%
Særlige fokuspunkter	Introduktion af basale begreber ifb virksomhedsøkonomi. Eleverne skal kunne redegøre for virksomhedens interne og eksterne forhold ud fra ovenstående (virksomhedstyper, ejerformer, distributionskæde, interessentmodellen). Eleverne skal kunne udarbejde et virksomhedsportræt. Fokus på Tankegangskompetence fra "Kompetenceblomsten".
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning, projektarbejdsform, anvendelse af Excel, skriftligt arbejde.

Beskrivelse af det enkelte undervisningsforløb (1 skema for hvert forløb)

Retur til forside

Titel 2	Virksomhedens økonomi
Indhold	Kernelitteratur: Peder Vinther Emdal Hay, Henrik Frølich, Marianne Poulsen,Gitte Størup og Jeanette Hassing: "Virksomhedsøkonomi" (Læreplan 2017) Systime, 1. udgave. Kap. 4, 5 Supplerende litteratur: artikler, internet og udleverede noter mm.
Omfang	30%
Særlige fokus-punkter	Eleverne skal kunne: - Forklare forskellen på indtægter og indbetalinger - Redegøre for udgifter, udbetalinger og omkostninger - Forklare forskellen på indtjening og likviditet - Redegøre for kapacitetsomkostninger og deres forløb - Redegøre for variable omkostninger og deres forløb - Redegøre for de samlede omkostninger og deres forløb - Forklare forskellen på variable omkostninger og kapacitetsomkostninger - Udarbejde kalkulationer Fokus på Ræsonnementskompetence og Redskabskompetence.
Væsentligste ar-bejdsformer	Der bruges en kombination af klasseundervisning, elevopgaver, eksempler fra den virkelige verden

Beskrivelse af det enkelte undervisningsforløb (1 skema for hvert forløb)

Retur til forside

Titel 3	Virksomhedens årsregnskab
Indhold	Kernelitteratur: Peder Vinther Emdal Hay, Henrik Frølich, Marianne Poulsen,Gitte Størup og Jeanette Hassing: "Virksomhedsøkonomi" (Læreplan 2017) Systime, 1. udgave. Kap. 5, 9-11 Supplerende litteratur: artikler, internet og udleverede noter mm. Supplerende litteratur: Årsregnskaber fra B&O, Novo Nordisk, Skjern Papirfabrik, Imerco, Lego, m.fl., artikler fra Børsen, JP o.lign. om større danske virksomheder, internettet større danske virksomheder hjemmesider mm. Der arbejdes bl.a. med følgende områder: Indtægter, Omkostninger, indbetalinger, udbetalinger, udgift, Resultatopgørelse, Balance, Pengestrømsopgørelse, Kalkulation. Opstilling af regnskab ud fra saldobalance. Virksomhedens rapportering, og Årsregnskabslovens bestemmelser.
Omfang	30%
Særlige fokuspunkter	Eleverne skal kunne: - Opnå forståelse for sammenhængen mellem daglig bogføring og årsrapporten. - Kende og forstå virksomhedens 3 opgørelser, Resultatopgørelse, balance og pengestrømsopgørelse. - Kende Årsregnskabslovens bestemmelser.
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning, projektarbejdsform, anvendelse af Excel, skriftligt arbejde.

Retur til forside

Beskrivelse af det enkelte undervisningsforløb (1 skema for hvert forløb)

Retur til forside

Titel 5	Økonomiske Analyser (light)
Indhold	Kernelitteratur: Peder Vinther Emdal Hay, Henrik Frølich, Marianne Poulsen,Gitte Størup og Jeanette Hassing: "Virksomhedsøkonomi" (Læreplan 2017) Systime, 1. udgave. Kap. 12-16 Supplerende litteratur: artikler, internet og udleverede noter mm. Der arbejdes bl.a. med følgende områder: Regnskabsanalyse, herunder analyse af rentabilitet, indtjeningsevne, likviditet og kapitalstruktur.
Omfang	30%
Særlige fokus-punkter	Eleverne skal kunne • Udregne nøgletal for virksomheden. • Lave en simpel historisk analyse af virksomhedens rentabilitet ud fra de 3 nøgletal, AG, OG og AOH, samt GR, og EKF i fx 2-3 år. • Analysere virksomhedens likviditet ud fra en analyse af virksomhedens pengestrømme samt nøgletallet LG • Analysere virksomhedens kapitalstruktur ud fra nøgletallet SG • Forklare årsager til nøgletallenes udvikling Fokus på Ræsonnementskompetence, Redskabskompetence og Kommunikati-onskompetence.
Væsentligste ar-bejdsformer	Klasseundervisning, projektarbejdsform, anvendelse af Excel, skriftligt arbejde.

DEL 2 Oversigt over gennemførte undervisningsforløb på HH2

Titel 1	Virksomhedens samfundsansvar - CSR
Titel 2	Økonomiske analyser (repetition)
Titel 3	Virksomhedens strategi
Titel 4	Iværksætteri (planlagt)

Beskrivelse af det enkelte undervisningsforløb (1 skema for hvert forløb)

Retur til forside

Titel 1	Virksomhedens samfundsansvar - CSR
Indhold	Kernelitteratur: Peder Vinther Emdal Hay, Henrik Frølich, Marianne Poulsen,Gitte Størup og Jeanette Hassing: "Virksomhedsøkonomi" (Læreplan 2017) Systime, 1. udgave. Kap. 17-18 Supplerende litteratur: artikler, internet og udleverede noter mm. Der arbejdes bl.a. med følgende områder: • 3-dobbelt bundlinje • Ikke-finansielle rapporter, herunder Code of Conduct • FNs 17 verdensmål • Stakeholder-kortet • Ashridges model Supplerende stof: film "The true cost" omkring arbejdsforhold I tekstilindustrien.
Omfang	25%
Særlige fokuspunkter	Eleverne skal kunne: - afgøre hvilke forhold, der har betydning for en virksomheds CSR - identificere, formulere og behandlede udfordringer, der knytter sig til en virksomheds forhold mht. CSR - indsamle, bearbejde og præsentere informationer om en virksomheds CSR forhold og vurdere informationernes troværdighed og relevans - fortolke og formidle virksomhedsøkonomiske forhold vedr. CSR
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning, projektarbejdsform, anvendelse af Excel, skriftligt arbejde.

Beskrivelse af det enkelte undervisningsforløb (1 skema for hvert forløb)

Retur til forside

Titel 2	Økonomisk Analyser (udvidet)
Indhold	Kernelitteratur: Peder Vinther Emdal Hay, Henrik Frølich, Marianne Poulsen,Gitte Størup og Jeanette Hassing: "Virksomhedsøkonomi" (Læreplan 2017) Systime, 1. udgave. Kap. 12-16. Supplerende litteratur: Claus Mønsted "Virksomhedsøkonomi - niveau B og A1", Trojka, 1. udgave, 2017. Kap. 10-14 +diverse årsregnskaber, artikler, internettet mm. Der arbejdes bl.a. med følgende områder: - Opstillingsformer: Artsopdelt og funktionsopdelt - Formål med regnskabsanalysen - Tidssammenligning vs. Virksomhedssammenligning - Niveau, udviklingsretning, udviklingshastighed, sammenhænge - Indsamling af data, hvilke kan anvendes - Rentabilitet indhold: afkastningsgrad, overskudsgrad, aktivernes omsætningshastighed, egenkapitalens forrentning, gældsrenten, finansiel gearing, soliditetsgrad, likviditetsgrad. - Markedsrenten - Risiko-tillæg
Omfang	30%
Særlige fokuspunkter	Eleverne skal kunne: • Selvstændigt indsamle relevante økonomiske informationer fra virksomhedens årsregnskab. • Udregne relevante beregninger af indekstal og nøgletal for virksomhedens økonomi • Lave forskellige typer analyser af virksomhedens rentabilitet ud fra alle nøgletal. • Analysere virksomhedens likviditet ud fra en analyse af virksomhedens pengestrømme samt nøgletallet LG • Analysere virksomhedens kapitalstruktur ud fra nøgletallet SG og finansiel gearing. • Analysere årsager til nøgletallenes udvikling. • Vurdere betydningen af nøgletallenes udvikling. Fokus på Ræsonnementskompetence, Redskabskompetence, Kommunikationskompetence, og Databehandlingskompetence.
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning, projektarbejdsform, anvendelse af Excel, skriftligt arbejde.

Beskrivelse af det enkelte undervisningsforløb (1 skema for hvert forløb)

Retur til forside

Titel 3	Virksomhedens strategi
Indhold	Kernelitteratur: Peder Vinther Emdal Hay, Henrik Frølich, Marianne Poulsen,Gitte Størup og Jeanette Hassing: "Virksomhedsøkonomi" (Læreplan 2017) Systime, 1. udgave. Kap. 19-23 Supplerende litteratur: artikler, internet og udleverede noter mm. Der arbejdes bl.a. med følgende områder: Strategi-begrebet, strategi-typer, interne og eksterne analysemodeller (værdikæde, BMC, Porters 5 forces, Porters generiske strategier, PESTEL, Ansoffs vækststrategier)
Omfang	30%
Særlige fokuspunkter	Eleverne skal kunne: – afgøre hvilke forhold, der har betydning for en virksomheds strategi – identificere, formulere og behandlede strategiske udfordringer, der knytter sig til en virksomhed – udarbejde et virksomhedsøkonomisk ræsonnement ifht valg af strategi – indsamle, bearbejde og præsentere informationer om en virksomheds interne og eksterne forhold og vurdere informationernes troværdighed og relevans – udvælge og anvende relevante it-værktøjer.
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning, projektarbejdsform, anvendelse af Excel, skriftligt arbejde.

Beskrivelse af det enkelte undervisningsforløb (1 skema for hvert forløb)

Retur til forside

Titel 4	Iværksætteri
Indhold	Kernelitteratur: Peder Vinther Emdal Hay, Henrik Frølich, Marianne Poulsen, Gitte Størup og Jeanette Hassing: "Virksomhedsøkonomi" (Læreplan 2017) Systime, 1. udgave. Kap. 1, 6 Supplerende litteratur: artikler, internet og udleverede noter mm. Supplerende litteratur: "Innovation C" Kristian Philipsen, Pia Petersen, Claus Holst Christensen, Praxis 2015, 2, udgave, kap. 12 . Der arbejdes bl.a. med følgende områder: Iværksætteri, Virksomhedens livscyklus, forretningsplan, finansieringskilder, budgetter (etablering, drift og likviditet), Forretningsmodeller (BMC-modellen)
Omfang	15%
Særlige fokuspunkter	Eleverne skal kunne: – afgøre hvilke forhold, der har betydning for iværksætteren – identificere, formulere og behandlede økonomiske udfordringer, der knytter sig til en nyopstartet virksomhed – udarbejde en forretningsplan inkl. relevante budgetter – indsamle, bearbejde og præsentere informationer i relation til opstart af en virksomhed og vurdere informationernes troværdighed og relevans – udvælge og anvende relevante matematiske redskaber og it-værktøjer.
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning, projektarbejdsform, anvendelse af Excel, skriftligt arbejde.

DEL 3 Oversigt over gennemførte undervisningsforløb på HH3

Titel 1	Virksomhedens logistik
Titel 2	Aktivitetsoptimering
Titel 3	Investering

Titel 4	Knappe ressourcer
Titel 5	Finansiering, lån og rente

Beskrivelse af det enkelte undervisningsforløb (1 skema for hvert forløb

Retur til forside

Titel 1	Virksomhedens logistik
Indhold	Kernelitteratur: Peder Vinther Emdal Hay, Henrik Frølich, Marianne Poulsen,Gitte Størup og Jeanette Hassing: "Virksomhedsøkonomi" (Læreplan 2017) Systime, 1. udgave. Kap. 24-29 Begrebet Logistik. Elementer i den logistiske effetivitet som leveringssevice, logistikomkostninger, logistiske sammenhæng, trade off og trade up. Analyse af virksomhedens logistikomkostninger, varelagerets omsætningshastighed og analyse af virksomhedens leveringsservice. Indkøbsstyring (Forsyningstrategi, make or buy, købsstrategi, indkøbsplanlægning og ABC-analysen.) Lagerstyring (Lagertyper, lagermotiver, lagerdi,sponering, lagermodel, optimal indkøbsstørrelse og lager indretning.) Produktionsstyring (Produktionsfunktionen, produktionsstrategi, produktionsformer, produktionssystemer, lean og just-in-time.) Distributionsstyring (Salgsfunktionen, lagerstruktur, transportformer og valg mellem disse samt outsourcing af transport.) Dupont-pyramiden og logistiske ændringer.
Omfang	30%
Særlige fokuspunkter	Eleverne skal kunne: - Redegøre for virksomhedens logistikstyring, herunder forskellige begreber under indkøbsstyring, lagerstyring, produktionsstyring, og distributionsstyring. - Kunne foretage beregninger indenfor disse (fx beregne optimal indkøbsstørrelse) - Diskutere elementer i virksomhedens logistiske effektivitet, samt hvordan ændringer i virksomhedens logistiksystem påvirker disse. - Diskutere hvordan virksomhedens logistik påvirker rentabiliteten
Væsentligste arbejdsformer	Der bruges en kombination af klasseundervisning, elevopgaver, og eksempler fra den virkelige verden

Beskrivelse af det enkelte undervisningsforløb (1 skema for hvert forløb

Retur til forside

Titel 2	Mere om omkostninger og Aktivitetsoptimering
Indhold	Kernelitteratur: Peder Vinther Emdal Hay, Henrik Frølich, Marianne Poulsen,Gitte Størup og Jeanette Hassing: "Virksomhedsøkonomi" (Læreplan 2017) Systime, 1. udgave. Kap. 30-31 Kap. Aktivitetsoptimering - Definition, formål - 4 P'er - Konkurrenceformer: fuldkommen, monopol, ufuldkommen - Prisfastsættelsesmetoder: omkostningsbaseret, konkurrentbaseret, efterspørgselsbaseret - Priselasticitet, formel, beregning - Grænseomsætning – GROMS - Differensomsætning – DOMS - Dækningsbidrag og differensbidrag - Optimeringsmetoder: enheds-, total- og differensmetoden - Markedsføringsbidraget - Nulpunktsberegninger herunder nulpunktsafsætning, reklamenulpunkt og nulpunktsomsætning
Omfang	20%
Særlige fokuspunkter	
Væsentligste arbejdsformer	Der bruges en kombination af klasseundervisning, elevopgaver, eksempler fra den virkelige verden

Beskrivelse af det enkelte undervisningsforløb (1 skema for hvert forløb

Retur til forside

Titel 3	Investering
Indhold	Kernelitteratur: Peder Vinther Emdal Hay, Henrik Frølich, Marianne Poulsen,Gitte Størup og Jeanette Hassing: "Virksomhedsøkonomi" (Læreplan 2017) Systime, 1. udgave. Kap. 33 Kap. 33 Investering • Investeringsbegrebet, definition • Investeringsårsager: (Udskiftning, Ekspansion, Rationalisering, Tvang, Velfærd) • Investeringskalkuler – økonomisk konsekvensbeskrivelse • En investeringskalkules elementer: (Investeringssum, Levetid, Scrapværdi, Ind- og udbetalinger, Valg af kalkulationsrente) og disses usikkerheder (herunder udregning af kritiske værdier eller simulering). • Opstilling af nettobetalingsstrøm • Investeringsmetoder: kapitalværdimetoden, og interne rentefodsmetode, payback-metoden • Kapitalværdimetoden (tilbagediskonteringsmetoden), beregning af nutidsværdien og kapitalværdien, ved ens og varierende indtjening/besparelser, opstilling af nettobetalingsstrøm, valg af kalkulationsrente • Valg mellem alternative investeringer • Vurdering af investering ud fra andre parametre end rent økonomisk.
Omfang	20%
Særlige fokuspunkter	Eleverne skal kunne: – afgøre hvilke forhold, der har betydning for en virksomheds økonomi – identificere, formulere og behandlede økonomiske udfordringer, der knytter sig til en virksomheds økonomiske forhold – anvende erhvervsøkonomisk teori på udvalgte økonomiske modeller og forklare modellernes forudsætninger og egenskaber – udarbejde et virksomhedsøkonomisk ræsonnement, herunder kunne forklare sammenhængen mellem en række virksomhedsøkonomiske forhold i en given kontekst – indsamle, bearbejde og præsentere informationer om en virksomheds økonomiske forhold og vurdere informationernes troværdighed og relevans – fortolke og formidle virksomhedsøkonomiske forhold – udvælge og anvende relevante matematiske redskaber og it-værktøjer.
Væsentligste arbejdsformer	Der bruges en kombination af klasseundervisning, elevopgaver, eksempler fra den virkelige verden

Beskrivelse af det enkelte undervisningsforløb (1 skema for hvert forløb

Retur til forside

Titel 4	Knappe ressourcer
Indhold	Kernelitteratur: Peder Vinther Emdal Hay, Henrik Frølich, Marianne Poulsen,Gitte Størup og Jeanette Hassing: "Virksomhedsøkonomi" (Læreplan 2017) Systime, 1. udgave. Kap. 32 -
Omfang	25%
Særlige fokuspunkter	
Væsentligste arbejdsformer	Der bruges en kombination af klasseundervisning, elevopgaver, eksempler fra den virkelige verden

Beskrivelse af det enkelte undervisningsforløb (1 skema for hvert forløb

Retur til forside

Titel 5	Finansiering lån og rente
Indhold	Kernelitteratur: Peder Vinther Emdal Hay, Henrik Frølich, Marianne Poulsen,Gitte Størup og Jeanette Hassing: "Virksomhedsøkonomi" (Læreplan 2017) Systime, 1. udgave. Kap. 34-35 -
Omfang	15%
Særlige fokuspunkter	Udregne effektiv rente
Væsentligste arbejdsformer	Der bruges en kombination af klasseundervisning, elevopgaver, eksempler fra den virkelige verden